

Collegial=Lidende

for

Danmark og Norge.

Med Kongeligt allernødigst Privilegium.

Nr. 46. Den 16 November 1799.

Trykt i Kjøbenhavn hos Direktør Johan Frederik Schult.

Undertegnede ere Redaktører, Forlæggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen. Peter Johan Monrad.

CancelliesRaader og ExpeditionssSekretærer i det danske Cancellie.

Lovgivninger.

Under 13 Novbr. er igjennem det danske Cancellie udsærdiget en Plakat angaaende en Deposito-Kasses Oprettelse. Dens væsentlige Indhold er følgende: at, da den danske og norske Species-Banke ved den udenlands indtrufne Forvirring i Kredit-Basenet, og sammes ogsaa her sporede Virkninger, har seet sig i den Nødvendighed, at inddrage og indskrænke sine Udlaan, hvorved ikke blot den Handelsende, men tillige alle øvrige Klasser af Undersaatterne maae savne den Understøttelse ved Laan af Banken imod foreskreven tilbørlig Sikkerhed, som de i de nærværende Omstændigheder allermest trænge til: saa har Hs. Majestæt paa Finants-Kollegiets, efter Forening med Species-Bankens Direktion, grundet paa
dens

dens Repræsentanternes Samtykke, gjorde Forslag, bifaldet og besluttet en Indretning, som træder i Species-Bankens Sted, saalænge indtil denne igjen kan virke ligesom forhen. Hs. Majestæt befaler og anordner derfor saaledes som følger:

- 1) Der aabnes saasnart Ree kan, under kongeligt Garanti, i Kjøbenhavn, en Deposito-Kasse, af hvilken, under Tagttagelse af de den danske og norske Species-Banke i Henseende til dens Udlaan foreskrevne Regler, kan tilstaaes temporære Laan imod sikkert Pant og 4 Procent aarlig Rente.
- 2) Som Pant antages alene saadanne Pante-Obligationer, kongelige og andre Instituters Obligationer, hvorpaa Species-Banken kan tilstaae Udlaan, Aktier, ædle og uædle Metaller, og i Almindelighed saadanne Sikkerheder, som ved Øktroien for Species-Banken ere bestemte, dog med den Undtagelse, at Laan paa Vare indskrænkes alene til raare og forbræderede Produkter af Hs. Majestæts Riger og Lande, samt østerrøiske Vare, og at Laan ogsaa kan tilstaaes paa de af Species-Banken udstædte Aktiebreve.

Paa Bærel-Obligationer, og i Almindelighed paa saadanne Forskrivninger, som alene berøe paa personlig Kredit, kan ingen Udlaan af Deposito-Kassen tilstaaes.

- 3) Det skal dog derhos være Direktionens Pligt, saavidt det kan bestaae med denne Indretnings Niemød,

paa

paa muligste Maade at indskrænke og saasnart skee kan, at formindste de Summer, den sætter i Omløb, af hvilken Aarsag Udlaan, som have nye Anlægs og Indretningers Fremme, eller Eiendommers Kjøb til Niemeed, ikke af Deposito-Kassen kunne bevilges, hverken til offentlige Instituter eller til Privat-Personer, endstjendt derfor maatte tilbydes bankmæssig Sikkerhed; men fornehmeligst kun saadanne Udlaan skulle tilstaaes, som søges i Hensigt til at fyldestgjøre allerede indgaaede Forbindtligheder, eller til at understøtte nyttige og i Drift værende Anstalter og Anlæg i Landet, som paa ingen anden Maade kunne erholde den nødvendige sædvanlige Kredit; og skal Direktionen være bemyndiget til at afdøje de Oplysninger og Beviisligheder, som den, i saadan Henseende, maatte finde fornødne.

- 4) Den Direktion, Kongen til denne Kasses Bestyrelse har udnavnt, bestaaer af 2de Finants-Kollegiets Lemmer, et Medlem af Kourant-Bankens Realisations-Kommission, og Direktionen for den danske og norske Species-Banke, af hvilken, efter indbyrdes Forening, væxelviis 2de Medlemmer ad Gangen tiltræder forbemeldte Direktion.
- 5) Denne Direktion bedømmer og modtager Pantterne, bestemmer, tilstaaer eller afslaaer Laanene, og har Bestyrelsen af alle foresaidende Forretninger, og Tilsyn med, at den fornødne Orden deri iagttages. Den fore-

forestaaer de til Forretningernes Besørgelse fornødne Betjentere, som af Kongen udnaavnes.

6) Deposito-Kassen tilstaaes samme Rettighed, i Henseende til dens Panter, og samme Frihed, i Henseende til stemplet Papiers Brug, som er Species-Banken bevilget.

7) Bøgernes Førelse, Formen af de Forfriveller, som udstædes til Deposito-Kassen, og alt det øvrige, som angaaer Forretningernes Drift, indrettes paa samme Maade, som ved Species-Banken finder Sted, og Direktionen har i den Henseende de samme Pligter at opfylde, som ere Bankens Direktion foreskrevne.

8) Paa det at denne Indretning nu strax uden Ophold kan tage sin Begyndelse, skee Ublaane af Deposito-Kassen i Kourant-Banksedler, som Kourant-Banken til denne Brug overleverer samme; men, da denne Summe af disse Sedler, som Deposito-Kassen alene for en Tid udlaaner, igjen skal inddrages, saasnart Omstændighederne tillade det, og i øvrigt den for Kourant-Bankens Realisation lagte Plan skal vedligeholdes, saa skulle alle de Sedler, som Kourant-Banken afleverer til Deposito-Kassens Brug, betegnes med et Stempel paa den bageste Side; dog skulle de saaledes stemplede Sedler gjælde og gaae i Handel og Wandel, fra Haand til Haand, samt imodtages og udgives ved de kongelige Kasser, lige med de nu i Omløb værende Kourant-Sedler.

9) Efterhaanden, som Species-Banken seer sig i Stand til at bevilge Laan, eller at overtage de af Deposito-Kassens Ublaar, hvis videre Fornyelse maatte ansees hensigtsmæssig, ophører Deposito-Kassen i samme Forhold at virke.

10) Saasnart denne Indretning kan tage sin Begyndelse, skal saadant, tilligemed Efterretning om Stedet, hvor Deposito-Kassen holdes, og Tiden paa hvilken man der kan møde sig m. v., af Direktionen i de offentlige Tidender bekendtgjøres.

Til Direktører for Deposito-Kassen ere udnævnte, fra Finants-Kollegiets Side Konferentsraad Wendt og Etatsraad Tetens, samt fra Kourant-Bankens, Justitsraad Wilkens, foruden de øvrige 4 Direktører ved Species-Banken, Etatsraad O. Walling, Grossererne Larssen og Kirketerp, samt Agent Dunzfeldt.

Under 1 November d. A. er igjennem General-Toldkammeret udsærdiget en Plakat, hvorved Udførsel af indenlandske Kornvarer fra Norge forbydes, og Indførsel af fremmede Kornvarer til Norge toldfrie tillades indtil videre. Dens væsentlige Indhold er følgende: at Hs. Majestæt finder fornødent at forbyde Udførsel af Hvede, Rug, Byg, Havre og Bælgfrugter, samt Malt, Meel, Gryn, Brød og Skibstvebakker fra Riget Norge baade landværts og søværts til fremmede Steder. Dette Forbud,

bud, som træder i Kraft fra denne Anordnings Bekræftigelse paa ethvert Sted, vedbliver indtil de Natur-Aarsager og øvrige nærværende Omstændigheder, som have foranlediget det, maatte efter Kongens Ønske, forandre sig. Smidlertid have alle vedkommende Øvrigheder, samt Soldbetienterne paa det nøiagtigste at overholde denne Befaling, og i Tilfælde, at Noget ved dem eller andre antræffes eller overbevises om, at handle derimod, skal den Skyldige have Varerne eller deres Vardi forbrudt. Dog vil Hs. Majestæt have de fremmede Kornvarer paa Transit- eller Kredit-Oplagene i Norge, og de deraf beviisligen tilberedte Meel- eller Grynvarer undtagne fra Forbudet. Samme Undtagelse gjælder til Søfartens Befordring om de Provisioner, hvilke ethvert affeillende Skib til sin Kornødenhed behøver at medtage. Kongen vil ligeledes, indtil videre, estergive Tolden af alle fremmede Kornvare, som til Norge indføres, og af det sammesteds paa Oplag værende Korn, for saavidt dette til Fortæring i Landet selv fra Oplagene indklarerer.

Blandede Efterretninger.

Summarisk Underretning om det almindelige Brand-Asseurance-Kompagni paa Vare og Effekter, dets Tilstand den 30 Septbr. 1799, da dets første Aar sluttedes:

I) Kompagniets Kapital-Fond, som af Interessentka-

Bet

bet er bleven indskudt, andraget

Kour. Rdlr. 819,500

Paa Præmie- og Police-Konti er

indvunden fra 1 Oktober 1798

til 30 Sept. 1799 12,854 R. 65ß

For indtruffen Brand.

Skade er udbetalt = 6,550 R. 90ß

Igen reen Gevinst, som efter

Oktroiens 7de §. er tillagt

Kompagniets Fond . . . 6,303 R. 71ß

Følgelig staaer ultimo Sept.

1799 paa Kapital-Konto . . 825 803 R. 71ß

- 2) Renterne af det første Indskud, som bleve hævede til
11 Dec. 1798, og hvoraf Kompagniets første Udgif-
ter og Omkostninger bestrides, andrager

Cour. Rdlr. 8,195

Fremdeles er fra Tid til anden, ved

efter Oktroiens 4de § at gjøre frugt-

bringende, hvad af Renter, Præmier

og Police-Penge have kunnet undvæ-

res fra foresaldne Udgifter, indvunden 262 R. 27ß

8,457 R. 27ß

Deraf er udredet i Aarets Løb:

Efter Omkostnings-Konto 1,545 R. 3ß

• Omkostnings-Konto for

Kommissionærerne = 385 R. 1½ß

Efter

Transport	1,930 R. 4½ S
Efter Inventari-Konto	395 R. 76 S
• Gage-Konto	1,741 R. 55 S
• Porto-Konto, hvad af den for dette Aars 3de første Kvartaler udgivne Porto, af General-Postamtet ei er eller kan ventes gotgjorte	82 R. 30 S
Efter Intereress-Konto, udbetalte Renter for afskillige til Brand- stadens Erstatning laante Summer	28 R. 13 S
	4,177 R. 82½ S

Følgeligt i Behold til følgende Aarsin-

gers Udgifter " " 4,279 R. 40½ S

3) Den tegnede Risikoens Beløb var den 30 Sept. 1799, foruden hvad der kan være tegnet hos Kommissionærerne, og hvorom til samme Dag ei endnu var indkommen Efterretning, 2,367,375 Rdlr. 5 Sk.

I Anledning af indkomne Forespørgseler i Henseender til afskillige Punkter, foranledigede af Forordningen d. d. 8de Juni 1787 om Rettigheder og Pligter, som

som bør have Sted imellem Jorddrotter og Fæstebønder i Danmark m. v., har Cancelliet, under Dags Dato, tilfrevet samtlige Amtmand, Grever og Baroner i Danmark saaledes:

1) En Enkes Besiddelses-Ret til en Fæstegaard har, efter Lovens 3 — 13 — 4 Art. sin Hjemmel i det til hendes Mand udstedte Fæstebrev. Hun kan altsaa ikke betragtes som en ny Fæster, til hvilken Gaarden, i Følge ovenmeldte Forordning af 8 Juni 1787, skal overleveres ved Syn. Naar der ved Skiftet efter Manden er gjort Udlæg for Fæld paa Gaardens Bygninger og Besætninger af Voets Formue, staaer det derfor i Jorddrottens Magt, om han vil lade Enken beholde det Udlagte og blive ansvarlig for Manglernes Istandsættelse, i hvilket Tilfælde ingen ny Synsforretning er fornøden, førend Gaarden igjen bliver bortfæstet; men, dersom han strax vil have Husene og Besætningen satte i forsvarlig Stand, maa han dertil anvende saa meget af Voets Formue, som dertil udfordres, isald Enken ikke selv kan opfylde det, imod at beholde Udlægget, og da bør der naturligviis tages Besigtelse over det Hele, paa det at denne kan tjene til Beviis om hvad hun, eller hendes Stervboe, er pligtig at tilsvare, naar Gaarden ved hendes Død eller Fratrædelse bliver fæsteledig.

2) Naar Enken gifter sig, afbrydes hendes Besiddelses-Ret; Gaarden maa altsaa overgives til den ny Fæster

ster ved Eyn, hvad enten denne indgaaer i Egtteskab med hende eller ikke, og det bliver da hendes Pligt, at svare Huusbonden til Fæld paa Bygning og Besætning, men deraf følger ikke, at hendes Bo skal tages under Behandling og deri gøres Udlæg for Besøftninger, med mindre der ikke tilforn har været holdt Skifte efter den afdøde Mand; Enken kan selv foranstalte Jstandsættelsen, og Huusbonden kan nægte at udstede Fæstebrevet til den Person, som vil ægte hende, indtil saadant er bleven opfyldt; Udlæg i Boet har altsaa i dette Tilfælde ikke Sted, men alene ved Skifte eller efter Dom.

3) Naar der gøres Udlæg for Fæld, bør samme fæe i saadanne Ting, som Enken selv anviser og helst troer at kunne undvære.

4) Naar Fæsterens Kone ved Døden er afgaaen og det ved Skiftet gøres Udlæg i Stervboet for Fæld, bør der forholdes paa samme Maade, som under 1ste Post er forklaret.

5) Det hører Eyrsmændene til, at bestemme, hvorvidt Besætningen og Gaards-Medskaberne ere i forsvarlig Stand eller ikke, og, naar disses Tilstand eller Værdi nøie beskrives ved Modtagelsen, have der den sikkerste Regel for hvad der ved Afleveringen skal tilsvares.

6) Hvad enten Fæsteren med Huusbondens Samtykke aflaaer sin Gaard til nogen af sin Slægt eller til en Frem-

Fremmed, bliver dog denne at betragte som en ny Fæstet, efterdi hans Ret til Gaardens Brug grunder sig paa en senere Fæste-Kontrakt med Jorddrots-ten; sølgeligten bør Gaardens og Besætningens Overlevering skee paa den i Forordningen befalede Maade, nemlig ved Syns- og Taxations-Forretning, og saa meget mindre kan nogen Undtagelse i dette Tilfælde finde Sted, som det ansees vigtigt for Agerdyrk-nings-Væsenets Opkomst, at Fæstegaardene i Landet efterhaanden kan blive satte i god Stand.

7) Dersom det skulle være umuligt, at besigte Ladebyg-ningerne, saalænge som den indhøstede Afgrøde ligger deri, saa bør Synsforretningen derover udsættes, indtil det bliver muligt for Synsmændene at iværksætte den. Det synes ellers ikke, at Besigtelser over Fæste-gaarders Huse skulde kunne medføre mere Vanstærelighed, end over Præstegaardes og andre usufructuarius Bygninger, som dog ved en Brugers Fratrædelse maae overleveres til Eftermanden ved Syn.

8) Da den 15 § i meerbemeldte Forordning af 8 Junii 1787 befaler Stedets almindelige Dommer at indtræde i Skifte-Retten over en afdød Fæsters Stervbo og bedømme, saavel Huusbondens Fordringers Gyldighed, som deres Fortrins-Ret, bliver det en nødvendig Følge, at Dommerne tillige maa gives Oplysning om de øvrige Kreditorers Krav i Boet, for at sammenholde disse med hine, uden hvilket det vilde blive

umuligt at paa kjende, hvorvidt Debitum til Jord-
drotten tilkommer Jus Prælationis, fremsfor de andres
anmeldte Tilgodehavende; men deraf flyder ikke, at
Godseieren, som Skifteforvalter, skal ansees uberet-
tiget til at klassificere de øvrige Kreditorers Fordringer,
naar der imellem dem indbyrdes skulde opstaae Tvistig-
hed i denne Henseende; thi det er blot for saavidt som
de komme i Kollision med hans Fordeel han ikke kan
ansees at være iudex competens.

9) I Henseende til Kreditorernes og Arvingernes Ind-
faldelse, da har den omhandlede Forordning ikke gjort
nogen Forandring i Lovens Forskrift.

10) Ligesaa lidt har den svækket eller formindsket den For-
trins-Ret, som visse Slags af Huusbondens For-
dringer tilkomme i Fæsterens Boe; disse maae altsaa
bedømmes efter den Lovgivning, som har været gjæl-
dende, førend Anordningen udkom, og man kan ikke
antage, at det herefter skulde blive mere vanskeligt for
den almindelige Dommer, end det hidindtil har været
for Huusbonden, at paa kjende deslige Sager efter
Loven. Hvorvidt en Fæsters Panteforskrining bør
ansees gyldig eller ikke, er et Spørgsmaal, som maa
besvares for Domstolene, isald Tvistighed derom skulde
opkomme.

11) Naar Jorddrotten finder, at en ny Fæster, der
selv intet eier, umuligt kan sætte sig ned og modtage
en Gaard med et saa ringe Inventarium, som det der

er paalagt Huusbonden at levere ham med Gaarden, staaer det ham frit for, at lægge saa meget dertil, at Fæsteren kan blive holden dermed, hvilket aldeles ikke er Huusbonden formeent. Forordningerne af 15 Januar 1701 og 23 Februar 1722 blive herefter ikke Reglen for Inventariums og Besætnings Bestemmelse, (som nogle have formeent) thi den 6 § i Forordningen af 8 Juni 1787 befaler, at uvillige Mænd herefter skal paastjonne, hvor meget der afordres til Gaardens og Hoveiets Drift i Forhold af de lokale Omstændigheder. De først benævnte 2de Anordninger, som fastsatte Besætningen, i Forhold af Hartkornet, ere altsaa i denne Henseende blevne forandrede ved den sidste, der overlader det til 2de kyndige og upartiske Synsmænds Bedømmelse, hvilket altsaa herefter bliver den Regel, som bør iagttages.

- 12) Naar Fæsteren har imodtaget Gaarden og Besætningen, sørend Bekjendtgjørelsen af 8 Juni 1787, følger det af sig selv, at Loven og Fæste-Kontrakten blive de Regler, der skal bestemme hvad Fæsteren ved Fratrædelsen er pligtig at tilsvare, uden Hensigt til denne senere Lovgivning, der ei kan fordre Efterlevelse, forinden den har været udstedt. Og, idet Tilfælde, at Fæstebrevet ikke indeholder hvad Bonden skal tilsvare, synes Villighed at tilsiige, at Fældet bør bestemmes i Forhold til det, som efter Landets og ethvert Steds Skik kan formodes at være blevet ham over-

overleveret; thi ligesom det paa den ene Side ei kan lægges Huusbonden til Last, at han uden Synsforretning har sat Fæsteren i Besiddelse af Gaarden og Besætningen, efterdi saadant ikke tilforn udtryffeligen har været befaleet, saa kan det, paa den anden Side, ei heller paastaaes, at Fæsterne skulle tilsvare saa fuldkommen Besætning og Inventarium, som Forordningen af 8 Juni fastsætter, at skulle herefter følge en Fæstegaard, naar disse ikke efter denne Anordning have været ham leverede. Det er Ufufufruuarii Pligt at at give det Leiede tilbage i lige saa god Stand, som han har modtaget det af Domino, men, naar hverken Qvantiteten eller Qvaliteten deraf ved Annamelsen have været bestemte, maa man antage ordinarium som Regel in dubio. Den naturligste og beqvemteste Maade at gaae til Værks paa i dette Tilfælde er, efter Cancelliets Mening, denne: at Synsmændene, naar de have besigtiget Gaarden med dens Besætning og Inventarium, give deres Tanker tilkjende, om de ansee samme at være i saa forsvaerlig Tilstand, som Fæsteren, førend den sidste Forordning indkom, med Billighed og efter det Steds Skik, kunde været pligtig at tilsvare, eller hvor meget deri kunde mangle, hvilket sidste da bliver at ansætte til Fæld.

I Anledning af en fra Bryggerlauget i Kjøbenhavn indkommen Ansøgning om Forhøielse i Ol-Laxten, har

har Hs. Majestæt, under 13 d. M., behaget at resolve:
 At Bryggerlauget her i Staden maa, fra denne Resolu-
 tions Bekjendtgjørelses Data og indtil næste Mars Ud-
 gang, lade sig betale 14 Mk. Ølet med 20 Mk. og 8
 Mk. Ølet med 10 Mk., men at 6 Mk. Ølet skal for-
 blive uforhøiet; og at det, paa det at sidstnævnte Sort
 kan blive de fattige forbeholden, skal være Brændeviins-
 brænderne forbudet, saalange forbenævnte Forhøielse va-
 rer, at bruge samme Sort Øl til Paasæt, under den
 i lige Tilfælde forhen fastsatte Straf af 4 Rdlr. til Po-
 litikassen. Endeligen og, at Dragerpengene herefter maae
 forhøies fra 4 til 8 p. pr. Tde., og for de mindre Træer
 i Forhold derefter, alt imod at Lauget bliver pligtig til,
 betimeligen at forsyne sig med det Behovende til Ølbryg-
 ning, saaledes, at ingen Mangel paa forsvarligt Øl af
 de forskjællige Sorter skal finde Sted.

Pedige Embeder.

Under det danske Cancellie: Feuling og Hofs-
 sted Sognefald i Ribe Stift, 314 Rdlr.; Bølling og
 Søding Sognefald i samme Stift, 150 Rdlr.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 15 Nov.
 er den personelle Kapellan for Karlby og Voldby Me-
 nigheder under Aarhus Stift, J. P. Nastrup, kon-
 firmeret til Sognepræst for bemældte Menigheder; den
 personelle Kapellan for Stokke Menighed, A. Lund,

Hige-

ligeledes til residuerende Kapellan for Rammæs Menighed under Jarlsberg Grevskab; C. L. Winther og H. Winther beskikkede til Strandings-Kommissionærer i Thisted Folddistrikt; Kand. Theol. H. P. Sadolin konfirmeret til Personel-Kapellan for Bive, Ove og Balsgaard Menigheder under Viborg Stift; Kand. Theol. C. Clausen ligeledes til Personel-Kapellan for Hygom Menighed i Ribe Stift.

Under det tydske Cancellie: Den 8 Novbr. er Pastor J. H. G. Zurmühlen i Nordmarsch beskikket til Præst ved den gamle Kirke paa Pellsborn.

Under Generalitetet: Den 8 November er Major og General-Adjutant, Baron v. Harthausen, af 2den sjællandske Batalion let Infanteri, udnævnt til Kommandør for den 1ste sjællandske Batalion; Kaptein v. Bockmann af 1ste til Major i 2den Batalion; Stabs-Kaptein v. Grüner til Kompagni Chef; Prem. Lieutenant v. Borgeckow til Stabs-Kaptein; Second-Lieutenant v. Hagen til Premier-Lieutenant, og karakteriseret Second-Lieutenant v. Bolmeister til virkelig Second-Lieutenant, samtlige ved den 1ste sjællandske Batalion let Infanteri. Premier-Lieutenant v. Torwerdt af Kronprindsens Regiment er forrødt Kaptein, Sec. Lieutenant v. Schiøtt af samme Regiment Prem. Lieutenants-, og Jænderikkerne v. Brandt og v. Brockdorff af Liv-Garden til Fods, samt v. Falkenberg og Lange-land af den 2den sjællandske Batalion let Infanteri Second-Lieutenants Karakter. Premier-Lieutanterne v. Hoff af det flæviske Rytter-Regiment og C. G. v. Coucheron af det 2det Agershusiske Infanteri-Regiment, efter Ansøgning, i Naade afskedigede med Pension, og den første tillige forrødt Ritmesters Karakter, og Jænderik à la suite v. Ramm beskikket til virkelig Jænderik ved det norske Jæger-Korps.

Under Rentekammeret: Den 13 November er Kaptein C. L. Boeck udnævnt til Overserster ved Røngsberg Sølvverks Skove.